

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 20 Kwietnia v. s. 1825 roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Ostatnia data gazet sankt-petersburskich jest d. 11 kwietnia.

Przez najwyższe Ukazy J. C. M., do Rządzącego Senatu, ogłoszone w gazecie senackiej:

D. 10 marca. Radca honorowy *Holoweczew*, jeometra powiatu achtyrskiego w gubernii slobodzko-ukraińskiej, przy zupełnem uwolnieniu od obowiązków, za czterdziestoletnią służbę nie-naganną, otrzymał w pensji dożywotniej pobieranej dotąd po 500 rubl. na rok.

Dnia 15 marca. Dla zrównania pensji urzędników sądowych miejsc gubernialnych z Izdami Skarbowemi i Rządami gubernialnemi, od d. 1 stycznia r. t. rozkazano wypłacać podług nowo-utwierdzonych Eiatów, podług przyłączonej zaś wiadomości o tychże summach, w gubernii *Litewsko-Wileńskiej*, w Sądzie Głównym, podzielonym na 2 departamenta, 2 radców po 1500 rub. sekretarzów 2 po 800 r. W ustanowionym przy sądzie głównym departamencie czasowym radca 1500 r., sekretarz 800 rub. prokurator gubernialny 2000 r., strażczych gubernialnych 2 po 1200 rubl., jeometra gubernialny 1000 r. — W gubernii *Litewsko-Grodzińskiej*, w sądzie głównym podzielonym na 2 departamenta, radców 2 po 1500 r., sekretarzów 2 po 800 r., prokurator gubernialny 2000 rub., strażczych gubernialnych 2 po 1200 rub., jeometra gubernialny 1000 rubli. — W gubernii *Wołyńskiej*, w sądzie głównym, podzielonym na dwa departamenta, radców 2 po 1500 rub., sekretarzów 3 po 800 rub. W czasowym departamencie radca 1500 rub., sekretarz 800 rub., prokurator gubernialny 2000 rub., strażczych gubernialnych 2 po 1200 rub., jeometra gubernialny 1000 rub. — W guberniach: *Kijowskiej*, *Witebskiej*, *Mińskiej*, *Mohilewskiej* i *Podolskiej*: w sądzie głównym, podzielonym na dwa departamenta, radców 2 po 1500 rub., sekretarzów 2 po 800 rub., prokurator gubernialny 2000 rubli, jeometra gubernialny 1000 rubli. Cała summa dodatkowych pensji w całym państwie na rok 416,006 rubli 87½ kop.

D. 27 marca. Rzeczywisty radca stanu, *Treiblüt*, naczelnik okręgu celnego dubossarskiego, przeniesiony na tenże urząd do *Kowna*, na miejsce radcy kollegialnego *Nordszteyna*, przyłączonego do heroldyi; naczelnikiem zaś okręgu dubossarskiego, naznaczony pólkownik *Kopyłow*, zostający w ministerium skarbu.

Tęże daty. Radca Stanu, *Butkow*, znajdujący się do osobnych poleceń przy generał adjutancie, *Zakrewskim*, przyłączony do ministerium skarbu, z pobieraniem dotąd dochodami.

D. 29 marca. Ober-prokurator 1go Departamentu Rządzącego Senatu, Rzeczywisty radca stanu, *Kazadojew*, w nagrodę odznaczający się służby, mianowany radcą tajnym, i ma zasiadać w Rządzącym Senacie, oraz być członkiem komisji prośb, z zatrzymaniem pobieranych dotąd dochodów.

Tęże daty. Ober-prokurator Departamentu rozgraniczenia, *Wisticki*, w nagrodę długiej i gorliwej służby, mianowany radcą tajnym i ma zasiadać w Rządzącym Senacie, z zatrzymaniem pobieranej dotąd pensji.

D. 31 marca. Przez czas oddalenia się sprawującego ministerium spraw zagranicznych, rzeczywistego radcy tajnego, *Nesselrode*, sprawowanie kollegium spraw zagranicznych powierzone radcy tajnemu, senatorowi, *Duwow*, z wypłacaniem mu co miesiąc po 1000 r., dopóki ten obowiązek pełnić będzie.

Tęże daty. Radca stanu *Karaulow*, mianowany dyrektorem komisji umorzenia długów państwa, a na jego miejscu dyrektorem banku handlowego radca kollegialny *Ungern-Sternberg*, dotąd zostający w ministerium skarbu do osobnych poleceń.

Tęże daty. Radca stanu, *Prażewski*, mianowany naczelnikiem 1go oddziału kancelaryi ministrów.

D. 2 kwietnia. Radca tajny *Nielidów*, ma zasiadać w Rządzącym Senacie.

Tęże daty. Na zaświadczenie NAYJAŚNIEJSZEY CESARZOWEY JEYMOŚCI MATKI, radcy honorowi: *Morozow*, pomocnik dyrektora kassy pożyczkowej sanktpetersburskiej; *Enden*, buchalter tęże kassy; *Tomilow*, kassjer gatchyńskiego domu wychowania; *Smirnow*, sekretarz i buchalter administracji miasta *Gatczyzna*, i *Plec*, zostający w kancelaryi własnej N. CESARZOWEY, podniesieni do rangi 8mej klasy; czterey pierwsi, jako zawiadujący dziełami rachunkowemi, na osnowie Ukazu 27 września 1822 roku, a młodszy pomocnik dyrektora kassy pożyczkowej sankt-petersburskiej, *Denisow*, assesorem kollegialnym, na osnowie Ukazu 6 sierpnia 1809 roku.

D. 3 kwietnia. Ober-prokurator 3go oddziału 5go Departamentu Rządzącego Senatu, *Zurawlew*, przeniesiony na ober-prokurora 1go Departamentu; a na jego miejscu przeznaczony dotąd dyrektor kancelaryi ministra sprawiedliwości, rzeczywisty radca stanu *Wolkow*; na tego zaś miejsce postąpił expedytor departamentu ministerium sprawiedliwości, radca kollegialny *Haller*.

Tęże daty. Radca kollegialny, *Bucki*, naczelnik oddziałowy w departamencie udziałów, w nagrodę gorliwej służby, podniesiony do rangi radcy stanu.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Ostatnia data z *Warszawy* jest dnia 19 kwietnia.

JO. Xiążę Namiestnik Królewski, przez postanowienie z dnia 19 kwietnia potwierdził Towarzystwo wyrobów zbożowych w *Warszawie*. (G. W.).

JO. z *Walentyńowiczów* Xiężna *Zubow*, przybyła z *Wilna* do *Warszawy*, i ma przez kilka tygodni zabawić.

Przybyli do *Warszawy*: z XX. Czartoryskich, Ordynatowa *Zamoyska*; Ignacy Hrabia *Sobolewski*, minister; Jenerał *Wieljaminow*; i Jan Hrabia *Zamoyski*.

D. 22 b. m., po długiej chorobie, w 71 roku życia, umarł JW. Mikołaj *Glinka*, Senator Kasztelan Królestwa Polskiego, kawaler orderu s. Stanisława 1 klasy.

W kraju naszym, z końcem r. 1824, znajduje się 66 i pół mili drogi bitej (chaussée).

ANGLIA.

Londyn dnia 8 kwietnia.

(z Gazety Warszawskiej).

Rada gminna tutejsza, na wczorajszym zgromadzeniu uchwaliła jednomyślnie prośbę do Parlamentu, o zniesienie praw zbożowych.

Czynności Parlamentu tak się posunęły, iż obrady jego mogą być w czerwcu ukończone. Jest wielkiem podobieństwem do prawdy, iż wtedy nastąpi rozpuszczenie Parlamentu, i powszechne wybory odprawiają się na początku jesieni. Ministrowie zjednali sobie przychylność ludu przez zmniejszenie podatków.

Rada miasta Edyburga, dała Panu Brougham prawo obywatelstwa. Dnia 19 września 1778 urodził się on w tej stolicy Szkocyi.

Zaraz po ogłoszeniu zamysłu, względem zmniejszenia ceł, sprowadzano coraz więcej wina do tutejszej stolicy, i tak d. 8 marca sprowadzono 26 760 gallonów tego trunku, dnia 15go 152,974 gallonów, a d. 22go 147,888 gallonów.

Utworzyła się tu kompania Nowo-Zelandzka, która, zebrawszy milion funtów szterlingów (40 milionów zł. pol.) kapitału, ma sprowadzać z Nowey Zelandyi plody tej wyspy, jako to: len, drzewo do budowy i t. d. do Anglii. Związało się oraz inne towarzystwo na wystawienie szlachtuzów w okolicy Londynu. Jest także zamysł utworzenia towarzystwa, pod nazwiskiem kompanii handlowey egipskiej, dla weyścia w związki handlowe z *Mehemetem Ali*, baszą Egiptu, aby i tam otworzyć odbyt przemysłowi angielskiemu, chociaż, jak się zdaje, uprzedzili nas francuzi. Plan tego towarzystwa, chcącego zebrać milion funt. szterl. (40 milionów zł. pol.) kapitału w 10,000 akcyi, ma być wkrótce ogłoszony.

Zaczęto już w tutejszej stolicy robić drogę pod *Tamizą* od jednego brzegu tej rzeki do drugiego. Wyrachowano, iż wydatki będą mniejsze, niż na wystawienie mostu. Pręt angielski (16 stóp) muru, licząc i płacę robotnikom, kosztować będzie blisko 15 funt. szter. (600 zł. pol.). Ma zaś być 1280 prętów tego muru, co wyniesie 20 000 funt. szter. (800,000 zł. pol.), a za te pieniądze nie można by prawie wystawić jednej arkady mostu. Znaczny więc może być pożytek z dróg idących pod rzekami. A lubo tę myśl powzięto dopiero po 30 wiekach, łatwo jednak być może, iż wyrówna myśli użycia gazu do oświecenia, i pary do żeglugi.

Z powodu wniosku względem powtórnego przeczytania bilu o kwarantannie, były niedawno dosyć ciekawe obrady w Izbie niższej. *P. Smith* twierdził, iż wypadłoby bardziej jeszcze złagodzić przepisy w tej mierze; oświadczył w mowie swojej: „Doktor *Macleane*, który miał wielką sposobność czynienia postrzeżeń nad naturą morowego powietrza, nie uznawał go za zaraziwem. Dawniejsze mniemanie, iż morowe powietrze może się rozprzestrzenić do innych krajów, przez suknie i towary, zwłaszcza bawełniane, nigdy się nie potwierdziło. Kwarantanna w Hollandyi nie zasługuje prawie na to nazwisko: nigdy bowiem nie trwa dłużej jak 3 lub 4 dni. Mam nawet dowody, iż jeden okręt, mający podejrzanę świadectwo o stanie zdrowia będących na nim ludzi, po czterodniowej kwarantannie wylądował swoje towary. Przykład więc Hollandyi okazuje, iż morowe powietrze nie jest zaraziwem. Nawet w *Marsylii*, która z położenia swego jest bardziej wystawiona na zarazę, od roku 1729, kiedy jeden człowiek dobywając bawełny z wantucha, padł trupem, nie zdarzył się potem podobny wypadek, a człowiek ten był zapewne tknięty apoplexyą. W *Stambule* przedają na publicznym rynku suknie tysięcy ludzi, którzy z morowego powietrza umarli, a zawsze nie braknie takich, którzy je kupują. Miasto *Alep* bywa często dotknięte morowym powietrzem, a chociaż ztamtąd regularnie wychodzą karawany z towarami, nie masz atoli przykładu, aby się ztąd gdzieś ta klęska rozpostarła. Podobnie, mimo znaczne-

go handlu między Turcyą i Persyą, straszna ta choroba, która często panuje w Turcyi, nigdy nie doszła do Persyi. Trzeba więc dochodzić innych przyczyn rozpościerania się morowego powietrza. Wielu wątpi, aby morowe powietrze spułoszyło Londyn w roku 1665, a choćby i tak było, rozpościeranie się jego przypisać należy szczególnie ówczasowemu sposobowi życia. Przed 60 laty, za panowania *Elżbiety*, zwyczajny obiad dam dworskich składał się z ryb solonych i wędzonego mięsa. Można ztąd wnosić o jadłe ludzi niższej klasy. Brak czystości i obszernych mieszkań może łatwo sprawić chorobę *typhus*, ze wszystkimi symptomatami morowego powietrza. Właśnie też same stosunki dają się dziś postrzegać w *Smyrnie* i we wszystkich miastach nad brzegiem Azyi mniejszej. Tam tak się dzieje, jak dawniej w Londynie, a to jedno dostatecznie objaśnia, dla czego morowe powietrze tak często tam grasuje, naybardziej w nayciaśniejszych częściach miasta, a ustaje za nadejściem zimniejszej pory roku.“ Inni członkowie odmiennego byli zdania, i bil drugi raz przeczytano.

Onegdaj otrzymaliśmy gazety kolumbijskie z dnia 10 lutego. Obejmują odezwę jenerała *Bolivar* z raportem jenerała *Sucre*, o zwycięstwie d. 9 grudnia przy *Ayacuchó*, oraz kapitulacyą jenerała hiszpańskiego *Kanteraka*, w skutku tego zwycięstwa zawartą. Wszystko to jest wyjęte z nadzwyczajney gazety z *Limy* pod d. 23 grudnia. Raport jenerała *Sucre* jest datowany w główney kwartarze w *Ayacuchó* d. 10 grudnia, a kapitulacya została także zawarta d. 9 grudnia. Jenerał *Sucre* donosi, iż podczas bitwy wojsko hiszpańskie wynosiło 9310 ludzi, a jego tylko 5780. Stosownie do warunków kapitulacyi, wszystkie prowincye peruwiańskie miały być wydane we 14 dniach, a wszystkie warownie przed końcem grudnia. Jenerał *Bolivar* oświadcza we wspomnioney odezwie, iż dopełniając dawniejszy obietnicy swojej, składa dyktaturę Peru. Kongres peruwiański miał się zebrać d. 10 lutego, to jest w rocznicę, jak przed rokiem *Bolivar* otrzymał dyktaturę.

Też gazety kolumbijskie umieściły poselstwo vice-prezydenta rządu kolumbijskiego do kongresu. Winszuje naprzód reprezentantom, iż w dniu 2gim stycznia, wyznaczonym konstytucyą, rozpoczynają obrady, co uważa za dowód wewnętrzney spokojności kraju. Oświadcza daley, iż kiedy Hiszpania nie chce zawrzeć pokoju na zasadzie uznania niepodległości, zawsze więc potrzebna jest baczność. Namienia potem o uznaniu konsulów angielskich i niderlandzkich, tudzież o układach z rządem wyspy *Hayti* (*St. Domingo*) względem przemierza; reszta poselstwa tyozę się interessów krajowych.

Gazety wychodzące w *Jamaice* donoszą, iż miasto *St. Tomas*, na wyspie tegoż nazwiska, doznało d. 12 lutego okropnego pożaru. Szkoła wynosi blisko półtora miliona dollarów; zgorzało więcej niż 500 domów.

— Dnia 9. —

Minister *Canning* choruje znów na podagrę. Xiążę *Northumberland*, nadzwyczajny nasz poseł, udający się na koronacyą Króla *Jmci* Francuzkiego, sam ze swego majątku poniesie wszystkie potrzebne wydatki, które rachują do 50 000 funt. szterl. (2 miliony zł. pol.).

W kilku miastach angielskich, gdzie są rękodzielnie, robotnicy żądali podwyższenia płacy, a to z powodu drożyzny żywności.

Utworzyło się tu nowe towarzystwo, mające wydobywać srebro ze sławnych kopalni w *Potosi*. Zawarło już stosowny układ. Na czele tego towarzystwa są bardzo znakomici kapitaliści.

Pan *Stuart* przybył dnia 25 z. m. do *Lisbony*, gdzie go oczyszcili przyjęto. W porcie tamecznym stoi 6 okrętów liniowych angielskich, oraz kuter i bryg.

Henryk Savary, kupiec rodem z *Bristol*, ma

jący lat 33, syn znakomitego bankiera, wsiadł już był na okręt, chcąc umknąć do Ameryki, gdy go dogoniono i stawiono przed sądem za fałszerstwo. Zmyslił bowiem wexel na 500 funt. szterl. (40,000 zł. pol.) w imieniu kupca *Schmidt*. Dnia 4 b. m. stanął przed sądem przysięgłych; był blady i drżał bardzo. Gdy go pierwszy sędzia zapytał, czyli jest winnym lub niewinnym? Odpowiedział: *jestem winny*. To niespodziewane wyznanie wzruszyło mocno najstarszego sędziego *Lorda Gifford*, który zmieszał się cały, i po krótkiej przerwie zapytał obwinionego: *Czyli rozważyłeś dobrze swoją odpowiedź? Tak jest*, odpowiedział. W pięć minut zapytał go pierwszy sędzia po raz trzeci; *Savary* zawsze twierdził: *jestem winny*, i oświadczył, iż znał dobrze, że postępek jego jest przeciwny ustawom, i że zna karę, jaka za to czeka. Tu nie pozostało więcę *Lordowi Gifford*, jak tylko wydać wyrok śmierci. Więzień zemdłał gdy go usłyszał, a *Pan Schmidt* powód, wystąpił i polecił go łasce sądu. Między słuchaczami panowało ponure milczenie.

— Dnia 12. —

(z *Gaz. Hamb. Börsen Halle*).

We czwartek, obecni tu czterey naczelnicy kanadyjscy byli przedstawiani *J. K. M.* w *Windsor*. Król udarował każdego złotym medalem koronacyjnym. Z tej okoliczności przedniejszy z nich miał przemowę do Króla w języku francuzkim. Monarcha w tymże języku łaskawie odpowiedzieć raczył.

Doktorowie *Holland* i *Shuter*, codziennie odwiedzają *P. Canning*, który w sobotę mógł już pojechać w odwiedziny do swego zięcia.

Pan James Makintosh również do zdrowia przyszedł i był na uroczystym przyjęciu *P. Brougham*, jako rektora Uniwersytetu w *Glasgow*.

Odpańnienie wysp filipińskich od *Hiszpanii*, za rzecz stwierdzoną podają. Wyspy te, jak wiadomo, leżą w rokosznym klimacie.

Z *Panamy* pod 13 stycznia donoszą, że od 6ciu tygodni wszystkie interessa są zawieszony, gdyż bez końca, przez uroczyścioci i uozty zwycięztwa swe obchodzą. Tegoż dnia królewska nasza fregata, *Tartar*, z piętnastu jenerałami w niewolę wziętymi i ze wszystkimi wojskami (!) hiszpańskimi tam przybyła.

(z *Korr. War.*) *Gazeta Times* donosi, że podróż Cesarza austriackiego do krajów włoskich, nie ma żadnego politycznego zamiaru. Monaroha ten, jak slychać, że Włoch uda się do Węgier, gdzie każe dostojną małżonkę swoją koronować.

Donoszą z *Gibraltaru* pod d. 17, że tak wielki był w kraju niedostatek zboża, iż dowódzca w *Algeras* dał się nakłonić do pozwolenia na wprowadzanie pszenicy, za opłatą 10 realów od fanega, do dalszych Króla rozkazów; tegoż samego spodziewano się i w *Kadyxie*, i dla tego ceny zboża w *Gibraltarze* znacznie się podniosły.

FRANCYA.

Paryż dnia 9 kwietnia.

(z *Gazety Warszawskiej*).

Już prawie ukonczony ozdobiene kościoła katedralnego w *Rheims*, gdzie się odprawi koronacya Monarchy naszego. Orkiestra umieści się za ołtarzem, i składać się będzie z 250 muzyków.

Donoszą z *Dole*, iż tam jezuioci zajęli katedry usuniętych profesorów.

Posel tunetański *Sidi Mahmud*, wyprawiony do dworu naszego, nie ma jeszcze 56 lat skończonych; jest wysokiego wzrostu i silny, jak olbrzym. Ubior jego wspaniały. Chwałą jego łagodność. Odbywszy kwarantannę w *Marsylii*, uda się do *Paryża* slychać, iż będzie na koronacyi w *Rheims*.

Jedno z tutejszych towarzyszy uczonych zebrało składkę pieniężną na nagrodę; za napisanie najlepszych wierszy o ostatniej wojnie hiszpańskiej. Ze zaś takich wierszy nie nadeszło, każdemu więcę powrócono pieniądze.

W listopadzie roku zeszłego umarła *Xieni* jednego z klasztorów zakonnicy w *Tuluzie*, i zosta-

ła pochowaną na zwyczajnym omentarzu. Wkrótce potem *ksiądz Berges*, kapelan tego klasztoru, podał do rządu prośbę, aby ciało jej wykopano i w kaplicy złożono, albowiem uważano ją za świętą. Po otrzymaném pozwoleniu, wydobyte zwłoki jej, były w takim stanie, jakby dopiero umarła, co za cud uznano. Odtąd pełno ludzi bywa w kaplicy.

Dnia 30 marca zdarzył się okropny wypadek w mieście *Verdun*. Dom robiącego fajerwerki wyleciał na powietrze z dwoma przyległymi domami. Huk slyszano o 7 mil na okolo; mury wielu domów pobliskich ze wstrząśnienia popękały; w całym mieście nie masz prawie ani jednego całego okna. Półk dragonii, stojący na osadzie, pośpieszył natychmiast do obalonych domów. Z gruzów wydobyto kilku żyjących ludzi; lecz także znalezione 5 zabitych i wielu skaleczonych.

Hrabia węgierski, *Palfi*, kupił 100 owiec i 5 baranów z owczarni w *Naz* (we *Francyi*); owce płacił po 500 franków, a barany po 1000 franków.

Listy z *Bajonny* pod d. 30 marca donoszą, iż w okolicy *Orange* (w *Hiszpanii*) pokazała się banda gerillasów konstytucyjnych, złożona z 500 ludzi. Wysłano przeciwko niej osadę z *St. Jacob de Campostella* i 4 półki milicyi.

Izba Deputowanych. Dnia 7 b. m. podano projekt do prawa, względem wynagrodzenia wierności podoficerom i żołnierzom szwajcarskiego pułku gwardyi, którzy w tymże pułku d. 10 sierpnia 1792 służyli, a to przez wyznaczenie pensyi roczney sierżantom po 300 franków, kapralom po 250 franków, a żołnierzom po 200 franków.

— Dnia 10. —

(z *Gazety Börsen Halle*).

Dzisiaj *K. J. M.* przydował na radzie.

Podług gazety *Etoile*, jenerałowi *Szuanow*, *Charette*, w gminie *Légé*, będzie wystawiony posąg, a w bliskości jego kaplica, architektury gotyckiej, w której na tablicach na wieczną pamięć będą zapisane imiona wszystkich wojowników, pod rozkazami jego poległych; wiecznymi też czasami będzie się tam odprawiało 12 mszy żałobnych, w dniach dorocznych walnych bitew, w *Vandei* stoczonych. Na ten fundusz Król, Osoby familii królewskiej, Ministrowie i wiele innych pozapisywali ofiary.

P. Wailly mianowany jest zawiadowcą rachunków królewskiej akademii muzycznej (*Opera*), pod przewodnictwem *P. La Roche foucoud*, gdyż dotychczasowy zawiadowca *P. Henry* sądownie aresztowany został.

Hrabia *Portalis* w zdawaney sprawie *Commissyi*, względem prawa o wynagrodzeniu emigrantów, wyłożył pobudki, dla których ono jest potrzebne i pożyteczne, ale razem najmocniej nastaje na to, że konstytucya, przez którą przedaż dóbr narodowych za nieocfioną jest oświadczona, nietykalną zostać powinna, i w tym celu podaje artykuł dodatkowy, który właśnie to w sobie zawiera, co zawierała poprawa *Hay*, w Izbie Deputowanych odrzucona. Jeżeli, co jest bardzo podobnym, poprawa ta przyjęta zostanie, projekt powtórnie do Izby Deputowanych powrócić będzie musiał.

Rada muniypalna w *Tuluzie*, odmówiła kosztów, potrzebnych na przeniesienie szkoły sztuk i rzemiosł z *Chalons* do ich miasta.

Zjawiła się tu zaraza, od której bardzo prędko konie giną.

— Dnia 12. —

(z *Gazety Berlińskiej*.)

Ksiądz Metternich obiadował wczora z Królem i familją królewską.

Mówią, że *P. Villéle* na koronacyi, *Xięciem* i *Parem* mianowany będzie.

Gazeta l'Oracle pisze: „*N. K. J. M.* Bawarski, przez posta swojego miał się uzalać przeciwko gazetce *Etoile* za to, że w artykule jednym, z *Monachium* datowanym, znakomite osoby *Bawaryi* są obrażone.

Wczora królewskie towarzystwo centralne,)1(

rolnictwa, w wielkiej sali towarzystwa przemysłu krajowego, miało doroczne posiedzenie publiczne.

P. Hennemet sprowadził z Anglii trzodeg owiec leicesterskich długo-węlnistych.

HISZPANIA.

Madryt d. 28 marca.
(z Gazety Warszawskiej).

Rodzina Królewska nie wyjedzie ząd do Toledo. W wielki czwartek Królowa odprawi obrządek umywania nóg 12 ubogim.

Zbliża się wyjazd Xięcia Saskiego Maksymiliana. Monarcha rozkazał złotnikowi Martinez, aby na przyszły tydzień zrobił 125 srebrnych lichtarzy, na podarunek dla wspomnianego Xięcia. Xiężniczka, córka jego, otrzymała od Królowej kosztowne klejnoty.

Upadek Pana Ugarte wziął wcale inny obrót, aniżeli z początku mniemano, i zapewne wkrótce obemyśle znowu stér interesów krajowych. Wyrobił sobie, iż nie on, lecz wybrany przez niego sekretarz poselstwa, P. Liaron, uda się do Turynu, na urząd posła hiszpańskiego przy dworze Sardyńskim. Dziś zaś pozyskał wysłuchanie u Monarchy, czego mu dawniej kilkakrotnie odmówiono. Zdaje się, iż się wstawia za Panem Calomarde, przyjacielem swoim, aby pozostał na urzędzie Ministra sprawiedliwości.

P. Calpas, mianowany posłem naszym przy rządzie szwajcarskim, odebrał rozkaz udania się niezwłocznie na miejsce urzędowania swego.

— Dnia 30 —

Mniemano powszechnie, iż w dzień S. Józefa (d. 19 b. m.) ogłoszona będzie nowa amnestya; lecz potém dowiedziano się, iż zewsząd odbierano próby przeciwko amnestyi, przez co krok ten staje się prawie niepodobnym. Twierdza Badajoz i Huelba przy granicy Portugalskiej, opatrują się w żywność. Kupcy zagraniczni w Kadyxie, Sewilli i Gibraltarze zakupują wszystkie towary osadnicze, jakie mogą dostać. Od 8 dni kupili ich już za 2 miliony piastrow.

Wydatek na szanice, które spią francuzi w Kadyxie i okolicy tamecznej, wynosić ma 7 milionów piastrow.

Z powodu przyswojenia Koszenilli w Hiszpanii, gazeta dworska tutejsza czyni następującą uwagę: „Jeżeli usiłowania towarzystw i osób pojedynczych około zaszczerpienia nowych gałęzi przemysłu narodowego, w celu pomnożenia bogactw krajowych, w każdej chwili godne są pochwały, tém godniejsze zaiste są w czasie, w którym ostatnie rewolucye tyle przeszkód uczyniły.”

Gubernator w Ceuta posłał kommissarza do Madrytu z przełożeniem ministrowi, iż, jeśli śpiesznie nie przysłaże posiłków, miasto wpadnie nieochybnie w moc Maurów. Warownie, a zwłaszcza kazamat zwany Hacho, walą się i zamieniają w gruzy.

TURCYA.

Stambuł dnia 16 marca.

(z Dostrzegacza Austriackiego).

Porta odebrała od nowego Seraskiera Mehmed Redszyd baszy doniesienia, które tu wielkie ukontentowanie sprawiły. Seraskier poszedł bez żadnej przeszkody z Monastir przez Mezzovo i Trycala do Janiny, zkąd zamyslał udać się do Arta, dla rozpoczęcia swych działań przeciw Akarnanii. Wszyscy Albańczykowie oświadczyli się za Portą i przyrzekli dostawić jej, ile zechce, ludzi i koni. Tak tu jako i wszędzie biegają przesadne wieści o sile albańskiego wojska; te wieści powtarzają nawet

gazety greckie, a mianowicie Przyjaciół praw w Nrze go pod d. 4 lutego; jakkolwiek są nieprawdziwe, zdają się jednak niemało zatrząść greków. Nie można wszelako pojąć, jak garstka demoralizowanego i zgłodniałego wojska, które Maurocordato załedwo w kupie utrzymał, oprzeć się potrafi Redszyd baszy, chociażby tylko z 15 lub 20 000 ludzi do zachodniej Grecyi wkroczył, i utrzymać Anatoliko i Missolungi.

Wiadomość o poddaniu się Patras była zupełnie zmyśloną, i spodziewać się należy, iż mające nastąpić działania Ibrahima baszy, wyrwą tę twierdzę z niebezpieczeństwa. (*)

Zdaje się żadney nie podlegać wątpliwości, że Ibrahim basza między 20 i 24 lutego odpłynął z Suda z 36 wojennymi okrętami i 4500 lądowego wojska, w kierunku ku Morei. Od kilku miesięcy nie widać żadnego greckiego okrętu na tamecznym morzu. Oficer, który długo bawił przy Ibrahimie baszy, pisze pod d. 24 lutego: „Wojsko w Suda i innych miejscach wyspy Kandyi obituje we wszystko. Żeglarze wszystkich narodów miewają tam publiczne targi. Przewozowe statki płyną bez przeszkody do Morei, a awizowe snują się między Rodus, Suda i Modon, jak w czasie pokoju. Na początku lutego dwie wojenne galery i 4 przewozowe okręty, mające 300 żołnierzy egiptskich, popłynęło do ostatniej twierdzy, a dawniej 26 przewozowych okrętów udało się ze zbożem (**). Wyspa Kandyja osadzona jest 8000 Arnautów, którzy, jak się zdaje, należec nie będą do żadney z Egiptskich wypraw.”

Od granic tureckich dnia 25 marca.

Listy z Korfu i Zante donoszą o wylądowaniu Turków do Modon, dokąd przybyło 7 fregat, 9 brygów i inne statki z 8000 wojska. Gdy zaś posunęli się ku Navarino, zostali zupełnie porażeni i przez greków, i musieli się cofnąć pod zasłonę dział twierdzy Modon. Przy wyspie Kandyi ma być jeszcze 200 statków tureckich, a pod Laryssą ma się zebrać 50,000 wojska. Według powieści kapitana okrętu kupieckiego przybyłego z Zante do Korfu, wypłynęło już z Kandyi 40 statków, dla wysadzenia wojska na wyspie Samos. Baszowie w Prewezie otrzymali także wiadomość, iż wojsko tureckie wyląduje wkrótce do Morei. Grecy słuchają tego wszystkiego z największą obojętnością, w przekonaniu, iż oddalenie się na chwilę floty greckiej jest podstępem wojennym dla zwabienia okrętów nieprzyjacielskich, aby je spalić.

Listy odebrane w Liwornie z Alexandryi (w Egipcie) dochodzą do dnia 7, a ze Smyrny do dnia 9 marca. Znany Ismael Gibraltar, Admirał floty Egiptskiej, umarł płynąc z Rhodus do Alexandryi, i ośiało jego wrzucono do morza. Jest żalowany od przyjaciół swoich, którzy go jako światłego i nieinteressowanego człowieka szacowali. Uzbrażania w Alexandryi do nowej wyprawy, idą powoli, basza atoli najął kilka statków przewozowych, które są w gotowości do wyjścia pod żagle.

(*) W Korfu (podług listów pod dniem 15 marca) rozchodziła się wiadomość, że twierdza Patras od zamknięcia oswobodzoną została. Dodawano nawet, że przed tamtejszym portem stoi 6 tureckich czyli egiptskich okrętów. Rzecz ta musi się wkrótce wyjaśnić. (Przypisek Dostr. Austriackiego.)

(**) Ząd zapewne wszczęła się wieść, że Ibrahim basza jeszcze w styczniu 3000 wojska do Modon wysadził. (Przypisek Dostrzegacza Austriackiego.)

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora
Andrzej Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

Wilno dnia 20 kwietnia v. s. 1825 Roku.

Ogłoszenie.

1. Wileńskie Towarzystwo Dobroczyńności odbierając częste od Publiczności zapytania, o terminie ciągnięcia loteryi fantowej, widzi się być zmuszaną raz jeszcze wezwać Kolektorów, którzy pomimo tak licznych zgłoszeń, żadney dotąd wiadomości o biletach im poruczonych nie dali, aby raczyli albo same bilety w czasie nayrychlejszym odesłać, albo wzięte za nie pieniądze wnieść do kassy Towarzystwa, bez czego termin ciągnięcia nie może być ogłoszonym, tym bardziej że bilety o których Towarzystwo żadney dotąd nie odebrało wiadomości, przeszło 600 numerów wynoszą.

2. Wileńskie Towarzystwo Dobroczyńności odbierając z nayczulszą wdzięcznością ofiarę osobistego poświęcenia się Szanownych Dam i Obywateli w wystawieniu widowisk teatralnych na dochód ubogich pod Opieką Towarzystwa zostających, spieszy zawiadomić o tém dobroczyńną Publiczność Wileńską. Widowiska takowe w czasie następujących kontraktów dawać się mające, rozdzielone na trzy spektakle składać się będą z sztuk Dramatycznych, obrazów, deklamacyi i koncertów, które przez szczegółowe Afisze ogłoszone zostaną. Biletów do łóż i na krzesła na wszystkie trzy spektakle razem dostać można w handlu P. Fiorentiniowej przy ulicy Wielkiej w domu W. Janowiczowej. Cena łóż na trzy spektakle rub. 18, biletu na krzesło rub. 4 kop. 50 srebrem, nieograniczając wspaniałości serc czułych na głos cierpiącej ludzkości.

JP. Bartholomeo Bosko, ma honor uwiadomić Prześwietną Publiczność, iż dziś to jest dnia 20 kwietnia roku bieżącego, o godzinie pół do ósmey wieczorem będzie miał honor dać reprezentacją sztuk swoich w domu WW. Müllerów przy ulicy Niemieckiej w sali redutowej. Szczegóły ogłoszone będą przez afisze. Sala urządzona w guście amfiteatru tak, że Publiczność naywygodniej wszystko widzieć będzie mogła. Cena miejsc: krzesło numerowane rub. 1. Drugie miejsce kop. 50, trzecie miejsce kopiejek 50. Biletów dostać można w każdym dniu od godziny 9 do 12 zrana, i od godziny 2 do 4 po obiedzie u JPana Bosko mieszkającego w domu JW. Prezydenta Sądu Gł. i Kawalera Żaby przy ulicy Ostrobramskiej na dole od ulicy po lewey ręce.

1. Sąd Exdywizorski dla usatysfakcyonowania Wierzycieli JW. Alexandra Hr. Chodkiewicza Jenerała W. poll. z dóbr jego Litewskich dzieło Exdywizyi w Hrabstwie Turzkiem w Gubernii Grodzieńskiej w ptcie Nowogrodzkim położonem ukończywszy; że dekret dnia 20 kwietnia bieżącego 1825 r. in fundo Turca promulgować będzie, strony interessowane zawiadamia.

Ziemski Kowienski Sędzia i Exdywizor
Jan Mokrzycki.
Regent Wincenty Dauksza.

2. Sąd Taxatorsko-Exdywizorski Dekretem Remissyjnym Sądu Głównego 2go Depar-

tamentu gubernii Litewsko-Grodzieńskiej na usatysfakcyonowanie Kredytow i Pretensorow JW. Brygidy z Biszpinkow Buchowieckiej b. Podkomorzney Brześkiej w majątności Kapustyczach w powiecie Brześkim leżącej ustanowiony, czynność swoją w dniu 15 terażniejszego mca rozpoczynawszy po ułatwieniu wszelkich kwestyi przez strony czynionych i prawideł Dekretu Remissyjnego pierwszemu zjazdowi właściwych, termin dla ostatecznego czynności sobie poruczoney ukończenia zjazdu na dzień 6 lipca terażniejszego roku zakreślił, w którym ażeby wszyscy Kredytow i i z jakiegokolwiek źródła Pretensorowie do funduszow JW. Buchowieckiej z dowodami należności ich probującymi do Sądu niniejszego przychodzili, pod upadkiem i wieczną amisyą ostrzeżę, i w tym celu niniejszą awizacją trzykrotnie w Gazetach wydrukować się powinna strony interessowane zawiadamia. Datt roku 1825 mca stycznia 17 dnia.

Ignacy z Konopiec Grabowski Prez. Exd.
Aloizy Szukiewicz Exdywizor.
Karol Posłowski Exdywizor.
Onufry Brzozowski Pisarz Grodzki Wołkowyski Regent Exdywizorski.

3. W Domie Uniwersyteckim na przeciwko igo' Jana w byłym mieszkaniu zeszłego Becu Professora, od dnia 13 terażniejszego mca apryla będzie się sprzedawać: srebro, porcelana, parę koni, pojazdy i inne sprzęty, oraz mały Teatr zastosowany do pokoju z kilku dekoracyami.

2: Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż w niem za dług należny tutejszey Izbie Powszechney Opieki, będzie się przedawać z publicznego targu dom murowany mińskiego mieszczanina żyda Jankiela Goldberga, położony w mieście Mińsku na ulicy szkolno-niemieckiej, przynoszący rocznego dochodu dwieście rubli, a dziesięcioletni z jego zbiór 2000 rub. srebr.; a zatem życzący kupić takowy dóm, zechcą przybyć do tego Rządu na terminy, licząc od pierwszego wydrukowania, które później nastąpi w St-Petersburskich albo Moskiewskich gazetach, 1szy za miesiąc, 2gi we dwa, a 3ci i ostateczny we trzy miesiące. Marca 1825 roku.

Expedytor Stefan Sułkowski.
Kolleżski Sekretarz Anisimow.

2. Majątek Skarbowy Powierzchnie, w powiecie Kowieńskim położony, N a y m i ł o ś c i w i e y nadany na lat 12 Pólkownikowi Połozowu, wypuszcza się w dzierżawę arendowną za bardzo umiarkowaną cenę; życzący przeto wziąć pomieniony majątek w arendę, zechcą zgłosić się dla układów do Vice Pocztydyktora, Rady Kollegialnego Chodoleja, mieszkającego w Wilnie. Przy tém uwiadamia się, że ten majątek ma być przyjęty we władanie od dnia 12 kwietnia terażniejszego roku.

3. Kamienica dwopiętrowa ze sklepami, stajenką i dalszemi wygodami po Barcinskiej aktorek Uszackiej, Andruszkiewiczowej i Bar-

ciński w mieście Wilnie pod N. 71 na wielkiej ulicy w końcu placu obok Cerkwi Sgo Mikołaja położona, wyprzedaje się na wieczność, życzący takową kupić dla uczynienia wkładów i dowiedzenia się o cenie, raczą zgłosić się do aktorki dziś znajdujący się lub do zarządzającego domem. Z danego mi polecenia awizuję Sztat. Litt. Wilensk. Gubernial. Rządu Kolleg. Registr. Józef Andruszkiewicz.

3. Niżej wyrażony Urzędnik zawiadamia, iż w skutek rezolucyi Sądu Magistratu Wilen. w dniu dzisiejszym zakroczoney; będzie się wypuszczać przez publiczną licytacją w iednoroczną arędowną tenutę kamienica JPP. Jakuba i Anny Hahnów b. Radnych miasta Wilna, w terminach: 1szym dnia 17, 2gim 20, i trzecim ostatecznym dnia 22 idącego miesiąca apryla. Zyczący wziąć pomienioną kamienicę w aręde, zechce iawić się na terminu powyżey wyrażone. Datt. 1825 mca apryla 14 dnia. A. Fiorentini R. M. W.

3. Od Rządu Gubernialnego Litewsko-Wileńskiego ogłasza się: iż na zaspokojenie należney Zwierzchności prowiantskiej, za niepowrócone przez zbiegłego podradczyka żyda Alexandra Łunca, wydane mu w sposobie pożyczki produkta i worki, liczący się summy w ogóle rubli 47,388 kop. 2½, i pozostałych w ręku tegoż Łunca rub. 14721 kop. 83, za niedostawiony przez niego do magazynów prowiant podług kontraktu z kommissyonierem Fadejewym, dnia 29 septembra 1817 roku zawartego, przeznaczone zostały na sprzedaż z publicznego targu będące w ewikcyi za pomienioną pożyczkę i dostawę a mianowicie: materiały domu murowanego paręcznika żyda Josiela Cyrlszteyna, pozostałe po zdarzonym w r. 1822 w mająteczku Mereczu pożarze, ocenione w r. 1823 do rubli assygn. 1815 kop. 50; i domy murowane znajdujące się w mieście Szawlach, tamecznych żydów: Feygi Nurykowej, Hirszy Wulfowicza, Nuryka i Abrama Eliaszowicza, także Ignacego Łankiewicza. Azatem życzący należeć do tych targów i kupić pomienione domy i materiał domu Cyrlszteyna, zechcą przybydź do tego Rządu na terminy, dla targów naznaczone: pierwszy dnia 21, drugi 23 następującego mca maja, i trzeci i ostateczny za trzy miesiące od dnia pierwszego wydrukowania, które później nastąpi w gazetach St-Petersburskich albo Moskiewskich. Dnia 9 apryla 1825 roku.

Assesor Nowicki.
Sekretarz i Kawaler Kleyst.
Naczelnik Stoła Kowalenok.

3. Powodem podaney od JW. Radzcy Kolleg. Dziekana i Prof. Cesarskiego Uniwersytetu Wilenskigo Jana Znoski do Rady miasta Wilna prośby, będąc naznaczonym od teyże Rady dla wyprzedania przez publiczną licytacją zostawionych w Domu Uniwersyteckim na Imbarach pod N. 48 położonym, przez JW Radzcy Stanu Professora tegoż Uniwersytetu i Kawalera Bojannsa, meblów i sprzętów, pod dozorem JW. Jana Znoski będących, przez niniejsze zawiadomienie wzywam wszystkich życzących nabyć takowe meble i sprzęty na dzień 20 idącego mca apryla, w którym to dniu wyprze-

daż onych przez publiczną licytacją w Domu nadmienionym Uniwersyteckim rozpocznie się i aż do ukończenia trwać będzie.

Karol Wener R. M. W.

Konie do zbycia.

3. W domu W. Wysogierdowey pod N. 71 przy ulicy Sawicz, są do sprzedania razem lub parami, cztery konie gniade gatunkowe, życzący nabydź, zechce się zgłosić do tamecznego lokaja Franciszka Bartoszewicza.

Swieże Ostrygi.

Do handlu niżej podpisanego, przy ulicy Zamkowej N. 75 w domu JP. Karola Szwartza, przybyły świeże sprowadzone ostrygi, sto po 25 rub. ass. Fr. von Auer.

Cena produktów na rynkach wileńskich.		Dni Targowe	
		Kwiecień	
Niepołożone liczby znaczą, że tych produktów nie było.		Niedziela dnia 19	
		srebrny ruble	assygnat. kop.
Beczka litewska mająca garcy litewskich 14.	Zyta suchego - - - -	4 50	18
	— surowego - - - -	8	32
	Pszencicy ozimey - - - -	—	—
	— — jarey - - - -	—	—
	Jęczmienia - - - -	3 30	13 20
	Owsa - - - -	3	12
	Gryki - - - -	3 30	13 20
	Grochu - - - -	3 50	14
	Bobu - - - -	5	20
	Siemienia lnianego - - - -	—	—
	— — kónopnego - - - -	—	—
	Krup jęczmiennych - - - -	9 15	36 60
	— owsianych - - - -	16 80	67 20
	— gryczanych - - - -	14 97	59 88
Pud Rossyjski.	Łoju wołowego surowego - - - -	2	8
	— — — topionego - - - -	3 30	13 20
	Miodu praśn. z woskiem - - - -	3	12
	Wosku topionego niebielon. - - - -	14	56
	Swiec woskowych białych - - - -	23	92
	— — — — żółtych - - - -	16	64
	— — — — łojowych przywożnych - - - -	3 50	14
	— — — — tu robionych - - - -	3	12
	Włókna towarowego lnu - - - -	3	12
	— — — — pieńki - - - -	2	8
	Siana murożnego - - - -	8	27
	— błotnego - - - -	12	43
	Faska masła 6 garcowa - - - -	3	12
	Soli kuchen bec. gar. lit. 48 - - - -	9	36
Piwa krajow. bec. 40 garc. - - - -	3	12	
— — — — dubeltowego - - - -	9	36	
Ptastwa po parze indyków - - - -	3	12	
— — — — kur - - - -	—	—	
— — — — gęsi - - - -	1 20	4 80	
— — — — kaczek - - - -	40	1 60	
Od dnia 12. do 19 kwietnia	Chleba razowego funt 1 - - - -	— ½	3
	— — — — pyłowego przedn. - - - -	4	16
	Mięsa funt 1 - - - -	2 ½	10
Wódki garniec 1 - - - -	—	—	

Kurs wileński na assygnaty od dnia 10 kwietnia rubel srebrny 3 rub. 72½ k., czer. zł. nowy 11 r. 75 k., imperyal 37 r. 22½ kop.